

Didžioji auka

Visais laikais ir visose tautose buvo didžiadvasiškų, pasiaukojančių žmonių. Platesnės apimties auka dažniausiai yra surišta su kokia nors idėja, o didžiausias pasiaukojimas — tai už tą idėją atiduoti savo gyvybę.

Lietuvių tautoje visais laikais pasiaukojančių žmonių netrūko. O jų visuomet net padaugėdavo, kai tėvynę užguldavo sutemos, kai kova už laisvę bei teisingumą šaukdavo burtis ir vienyti bendram žygiui. Šio šimtmečio antroji pusė iš tautos pareikalavo ypatingos duoklės. Jau 1940-taisiais birželio 15 d. buvo aišku, kad tauta išstatoma dideliame bandymui. Tuoj pat buvo suvokta, kad ne karinė okupacija, bet naujoji priverstinė sistema bus pagrindinis to bandymo įrankis. Ir prasidėjo "taip ar ne" dienos, pavirtusios metais, nusitęsiančios dešimtmečiais, pasirašysi ir išdavinėsi savo draugus bei šeimos narius arba dingsi be žinios; prisipažinsi arba būsi nukankintas už durų laukiančio "kūno mechaniko"; stosi į partiją arba ne galėsi toliau mokytis; sukursi dainą apie Leniną arba neteksi privilegijų; neimsi pasiūlytos pareigystės, tai ją užims tavo "vyresnysis brolis". Ir taip tas amžinas prievartavimas ardė sąmonę, iš vidaus sprogdino įgimtas ir auklėjimu įsigytas dvasines vertybes, vertė viską aukštyn kojom. Baisesnė už katinę buvo žmogaus mąstymo okupacija, kurią priešintis vargu ar buvo pakankamai pasiruošę. Užtat tautos gelbėjimo samprata iš karto išskido įvairiausiais aiškinimais, kurių nemažas nuošimtis rėmėsi baime ir sava naudiškumu. Ir vis dėlto netrūko tiesiai ir aiškiai žiūrinčių asmenybių, supratusių, kad be aukų laisvė niekada nebebus atgauta. Ta mintimi ir organizavosi pasipriešinimo židiniai, pasirinkę nevienodus veiklos būdus. Aukos žmonės tapo tėvynės laisvės pasėliais, kurių daigai, laikui atėjus, sprogdino suakmenėjusius raudonus dirvonus.

Didžioji auka — tai ilgametė partizanų kova, kuri šiandien vis ryškiau išskyla iš tų žmogaus niekinimo sutemų, kuriose gyvybę už tėvynę paaukojusieji daugelį metų tos tėvynės vadovų buvo vadinami nusikaltėliais, pravardžiuojami banditais. Tų kovų epizodai su išlikusių liudininkų pasakojimais, autentiškomis nuotraukomis, dar nesunaikin-

Žemaitijos Butegėdžio rinktinės partizanai — Juozas Kisielius, Vladas Mišeikis (aukštai), guli Vytas Slapšinskas. Vytas 1952 m. buvo sužeistas, suimtas, po 25 m. kalinių dabar gyvena Šiauliuose.

tais dokumentais atskleidžia okupanto patikėtinių slėptą tikrovę. Nepriklausoma Lietuva turėtų ta tikrove tik didžiutis — štai laimėta todėl, nes kovota. Deja, jaučiamas (gal ir dirbtinis?) santūrumas, dar vis kaip nors pridangstomas ryškiausias pūkario rezistencijos žiedas. Visiems suprantama, kad kai kam nepatogu tuos pačius žmones stauga vadinti kitais vardais — taip nūdien viskas susipainioję. Gyvenimas betgi išnarplios raisgynes, ištis nueitą kelią, ir bus lengviau matyti, kur kas stovėjo, kurėjo ir kodėl. Bet tai gal ir ne taip svarbu. Daug svarbiau dabar yra tų didvyriškų gyvybės aukų iškėlimas, kad

visa tai be dangstymo ar kitų kokių atspalvių matytų tauta. Neužtenka kovojusiems už laisvę statyti paminklus, vado vardu pavadinti gimnaziją, perlaidoti žuvusius. Iš to, kas įvyko, reikia sukurti to laikotarpio dvasią, visiems pasidalinti ano meto kovotojų ryžtą aukotis ir jį pritaikyti nepriklausomybės stiprinimui. Naujuose vadovėliuose aprašytas partizanų laikotarpis ateities kartoms turi tapti nepamainomu pavyzdžiu, antraisiais Pilėnais, kurių prasmė turi įsilieti į kraują. Ir jokie kiti pavyzdžiai neturėtų būti pirmieji, nes gyvybės auka turi nemarumo žymę. Č.S.

SEMENARIO

MŪSŲ LIETUVA

JORNAL CULTURAL "NOSSA LITUÂNIA"

Rua Inácio 671 – Vila Zelina
03142-001 SÃO PAULO – SP. – BRASIL
Diretor Resp. VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial – Fone: 63-5975

Metinė prenumerata Brazilijoje R\$.15,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS: R\$.25,00
Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra: R\$.2,00
Straipsnius ir Korespondencija Redakcija tvarko savo nuožiūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos ir leidėjų nuomonę.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti PETRAS RUKŠYS vardu.

Atskiro numerio kaina R\$.0,50
Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.
Į tolimus kraštus 75 Dol.
Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS R\$.20,00

Vokiečio pokalbis su prezidentu

Miuncheno dienraštis išspausdino savo korespondento pokalbį su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku, siekiančiu artimesnių ryšių su Rusija ir kitomis rytų kaimynėmis

KAZYS BARONAS, Vokietija

Stebėti Lietuvos savivaldybinių rinkimų Miuncheno dienraštis "Sueddeutsche Zeitung" pasiuntė specialų korespondentą. Spėju, kad vokiečiai Gedimino mieste viešėjo keletą dienų, nes kovo 28 d. šis liberalinis laikraštis išspausdino pasikalbėjimą su Lietuvos prezidentu. Nekalbus buvo A. Brazauskas po LDDP pralaimėjimo — atsakinėjo gana trumpai.

Vokiečiai rašo, kad po Al Gore viešnagės Taline ir jo žodžių, kad JAV remia valstybių norą įsijungti į NATO eiles, — lietuvių, latvių ir estų tautosose sukėlė labai didelį džiaugsmą.

"Manding, viceprezidentas 'dingo' iš Talino po šešių valandų, o problemos Baltijos valstybėse liko tos pačios. Jos aiškiai pastebimos ir pasikalbėjime su A. Brazausku", — rašo vokiečiai. Lietuvos prezidentas sakė, kad Lietuva buvo viena pirmųjų valstybių įsijungusi į taikos partnerystės

Prezidentas ALGIRDAS BRAZAUSKAS
Maskvoje pataikauja rusams

eiles bei pasiuntusi oficialų pareiškimą įstoti į NATO eiles. Tačiau šiandieną jo žodžiuose pastebimas rezervumas. Kodėl? Kodėl jo sakiniai yra tokie šalti? Atsakymo toli nereikia ieškoti. Štai naujas A. Brazausko noras: "Mes nelaikome NATO narystės galutiniu tikslu. Ne! Mes norime geriau įsijungti į bendrą europinę saugos sistemą (tai Kozyrevo siūlymai, K.B.). Mes gerai žinome, kad niekas neateis mūsų ginti, tad privalome sudaryti saugią aplinką, gerai sugyventi su kaimynais, nes tikrovėje tik tai gali

mus galbėti, mums daug pa-dėti."

O ką prezidentas gali pasakyti apie Al Gore žodžius? Gan ironiškai atsakė: "Man sunku viceprezidento žodžius išaiškinti, tačiau galiu pasakyti ponui Al Gore labai ačiū už tokį pareiškimą".

A. Brazauskas priešingai Latvijos ir Estijos prezidentams (jie daug metų praleido Sibire) ieško artimesnių ryšių su Maskva, nes buvęs Lietuvos KP sekretorius ideologiškai stovi arčiau Maskvos. Kiekvienam yra aišku, kad kaimynė Rusija per vieną naktį gali užimti tris Baltijos valstybes, nespėjus NATO kariui įkelti kojos į Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tačiau vokiečiai pažymėjo, kad tokiu žingsniu Vakarai išjungtų Rusiją iš Europos. A. Brazausko nuomone, vakariečiai teisingai galvoja, norėdami kokia nors forma įjungti Rusiją į NATO gretas.

Čečėnijos klausimu A. Brazauskas randa švelnius žodžius: kaip pilietis ir prezidentas jis esąs priešingas rusų žygiui, tačiau "manęs, kaip ir visas pasaulis, kad tai Rusijos vidaus reikalas".

Ši atlaidi politika ne visoje Lietuvoje randa pritarimą. Lietuviai įsteigė organizaciją, kuri pasiryžo rūpintis Čečėnijos vaikų globa iki karo pabaigos. Deja, A. Brazauskas uždėjo skląstį, pasipriešindamas lietuvių norams. Tiesa, ir jis yra už humanitarinę pagalbą, tačiau piliečių iniciatyvą turįs spręsti seimas. Be to, šiuo metu Lietuva negalinti našlaičių pas save priimti, nes Lietuvoje dar nėra pabėgėlių įstatymo.

DR. LUIS DE CARVALHO
KALINAUSKAS
ADVOGADO
R. dos ESTUDANTES 15, 6° and. conj.62
Fone: 277.35.48

PARDUODAME
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS
VĒLIAVĒLES
RUA INACIO 671 - V. ZELINA

VENDE-SE
LOTE NA LITUANIKA
OTIMO LUGAR
Falar com Arūnas ou Margarete
Fone: 549-34.47

Liepos 6-oji - Mindaugo karūnavimo - Valstybės diena**Mindaugo dinastija**

(Tęsinys iš praeito nr.)

Mindaugas buvo tris kartus vedęs. Pirmoji žmona neabejotinai jam paliko vyriausiąjį sūnų Vaišelgą ir vardu nenurodytą dukterį. Veikiausiai iš jos gimė ir Mindaugo sūnūs Ruklys bei Girstukas. Antrąją žmoną Mindaugas vedė 1251 m. antroje pusėje ar 1252 m., ji gavo krikščionišką Mortos vardą. Tai buvo žuvusio nepaklusnaus Šiaulių kunigaikščio Vismanto našlė. Iš Mortos Mindaugas irgi susilaukė vaikų, nes apie tai užsimena Hipatijaus metraštis. 1262 m. jie buvo dar maži. Todėl vargu ar jais galima laikyti minėtus Ruklį ir Girstuką, kuriuos mini 6 dešimtmečio Mindaugo aktai (tuomet jie turėjo būti dar maži ir

negalėtų tų aktų paliudyti). Galbūt Mortos sūnumi buvo Rupeikis, kurį Hipatijaus metraštis paminė tik 1263 m. Mindaugo dukterį iš pirmosios žmonos Vaišelga 1254 ar 1255 m. išleido už Haličo kunigaikščio Danieliaus sūnaus Švarno.

1262 m. mirė Morta. Mindaugas vedė jos jaunesniąją seserį, atėmęs ją iš Nalšios kunigaikščio Daumanto. Kas atsitiko šiai trečiajai Mindaugo žmonai po to, ar susilaukė Mindaug-

gas vaikų iš jos, nežinome. Keršydamas už šią skriaudą, Daumantas susimokė su Mindaugo favoritu Treniota ir 1263 m. Mindaugą nužudė. Sostą užėmė Treniota. Su Mindaugu samokslininkai nužudė ir jo sūnus Ruklį bei Rupeikį.

Treniota buvo Mindaugo seserėnas. Būta dar vieno Mindaugo seserėno, Lengvenio, minimo 5-6 dešimtmečio vokiečių ir rusų šaltiniuose bei Mindaugo aktuose. 7 dešimtmety šaltiniai Lengvenio nebemini. Negalime pasakyti, ar jis ir Treniota buvo vienos motinos sūnūs. Kadangi Vaišelga nuo žudikų pabėgo į Pinsko kunigaikštiją, o kitų Mindaugo sūnų nebeliko, Treniota ir Tautvilas tapo artimiausiais Mindaugo palikuonimis (Tautvilas žuvo šiose varžybose). Šią likimo ironiją pašal-

ino Vaišelgos šalininkai, 1264 m. nužudė Treniota ir į sostą pasodinę atvykusį iš Pinsko Vaišelgą.

Vaišelga buvo stačiatikių vienuolis. Jis ėmėsi pasaulietiško reikalų/tik norėdamas atsisteisti už tėvo ir brolių mirtį. Imdamas valdžią jis davė įžadą po 3 metų sugrįžti į vienuolyną. Savo įžadą jis įvykdė ir 1267 m. perleido sostą savo svainiui Švarnui. Taip vėl į valdžią atėjo žmogus pagal moteriškąją Mindaugo giminės liniją. Švarnas valdė neilgai: 1269 m. jį išvijo Kernavės kunigaikštis Traidenis.

Hipatijaus metraščio užuomina leidžia spėti apie kažkokį Traidenio ir Mindaugo giminystės ryšį, bet jos nepakanka šiam ryšiui konkretizuoti. Kadangi nežinome, ar Gediminaičiai buvo tiesioginiai Traidenio palikuonys, tai juo sunkiau ką nors pasakyti apie jų giminystės ryšius su Mindaugu. Todėl paskutiniu Mindaugo dinastijos atstovu (ir tai tik per žmoną) laikytinas Švarnas.

EDVARDAS GUDAVIČIUS*Mindaugas. Vytauto Kašubos medalis.*

* * *

Kovo 29 d. Vilniuje įvyko atrankinės Europos futbolo pirmenybių rungtynės tarp Lietuvos ir Kroatijos. Susitikimas baigėsi lygiomis — 0:0. Po šių rungtynių pirmenybių lentelė B grupėje, kurioje žaidžia ir Lietuva, yra tokia: 1. Kroatija — 13 tšk., 2. Italija — 10 (pasaulio vicemeisterė!), 3. Lietuva — 7, 4. Slovėnija — 5, 5. Ukraina — 4, 6. Estija — 0.

KALBĖK LIETUVIŠKAI!
CURSO LITUANO

POR CORRESPONDÊNCIA F: 635.975

IŠTESĖJĘS KOVĄ PRIEŠ SOVIETUS

VIENO GYVENIMO ISTORIJA

Rašo Stanislovas Laucevičius
Redaguoja Henrikas Valavičius

(Tęsinys iš praeito nr.)

RASTŲ PLUKDYMAS

Aš dirbau su pačiu brigadininku po-
roje, nes mokėjau labai gerai valdyti
valtį. Per visą tą sezoną mudum tik
vieną kartą sutrupino valtį į šipulius,
o patys laimingai pasprukome. Išsi-
maudyti tekdavo dažnai, kartais reik-
davo per visą dieną, įsibridus į vandeni-
nį iki pažastų, stumdėti rąstus, už-
kliuvusius ant sekumos, arba temp-
ti kpkį rąstą už pusės kilometro per
smėlį iki upės. Kiekvieną vakarą
mums duodavo po 150 gryno alkoholo,
matomai kad palaikytume užten-
kamai aukštai dvasinę lygsvarą dirbdami
nuolatiniame mirties pavojuje.
Kas géré, o kas galėjo išmainyti į duo-
ną. Aš gerdavau, kai pareidavaau iš
darbo šlapias kaip žiurkė. Jei pasitai-
kydavo gražus vakaras, tai sukūrė lau-
žus ant pės kranto, galėjome išsidžio-
vinti savo drabužius. O jei lijo, tai
išbūdavau šlapias per kelias dienas.
Vakare, einant gulti, nusivelki šlapius
drabužius, o rytą reikia apsivilkti taip
pačiais šlapiais, ir taip traukti per die-
nas. Valgyti duodavo tris kartus. Ry-
tą ir vakare valgėme valgykloje, o per
pietus valgį atveždavo laivu į darbo
vietą. Vieną dieną brigadininkas ma-
ne pasiuntė pervežti su valtimi į kitą
pusę upės armėnų brigadą iš 12 žmo-
nių. Jie sulipo į didelę valtį. Aš jiems
daviau irklus, o pats atsisėdau į laivo
galą už vairo. O tie armėnai keistai
atrodo, siauromis akimis išverstomis
lūpomis. Aš pasižiūrėjau vieną iš jų, o
jis į mane, ir aš nesusilaikiau, ėmiau
juoktis. To užtėko, kad tasai armėnas
griebtųsi irklo ir užsimotų tiesiog ant
manęs. Būtų perskėlęs mano galvą, jei-
gu aš nebūčiau suspėjęs aukštelinikas
įvirsti į vandenį. Kiti jo draugai staiga
sukruto, ir valtis apsvirtė dugnu į
viršų. Aš išplaukiau į krantą, o armė-
nai, kadangi nemokėjo plaukti, ėmė
skęsti. Laimei netoliese pasitaikė mo-
torinis laivas, kuris išgelbėjo tuos vi-
sus skenduolius.

Ta upe, kur mes plukdėme rąstus,
vadinasi Vičegda. Ji yra vieno kilome-
tro pločio, panašiai kaip tai būtų mū-
sų tris Nemunas sudėjus į krūvą.
Taip aš išvargau visą vasarą, plukdyda-
mas tuos rąstus. Visa tų rąstų plukdy-
mo programa apėmė kelią nuo Ust-
niem "liespromchozo" (t.y., miško pra-
mónės kolchozo) iki Syktyvkaro mies-
to, kuris randasi apie 500 kilometrų
ant tos pačios Vičegda upės kranto. Ka-
da mūsų plukdytojų brigada atsistūmė
iki dešimt kilometrų prieš Syktyvkaro
miestą, naktį aš pabėgau iš baržos.

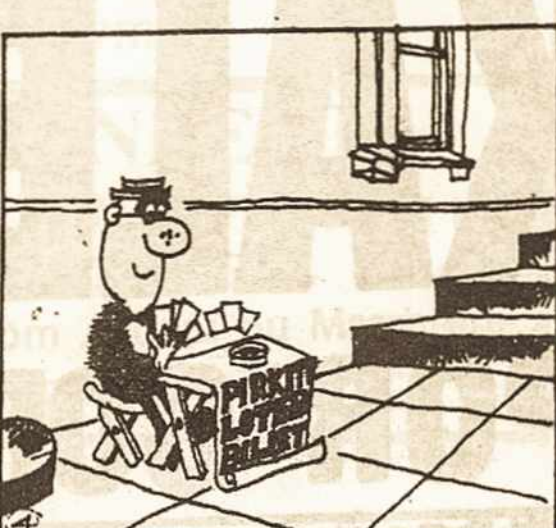
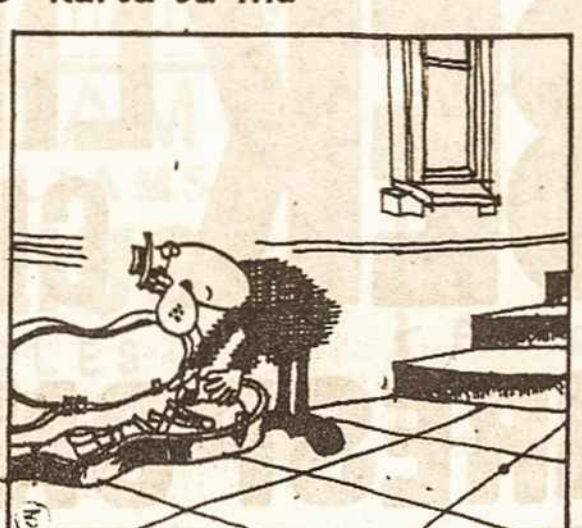
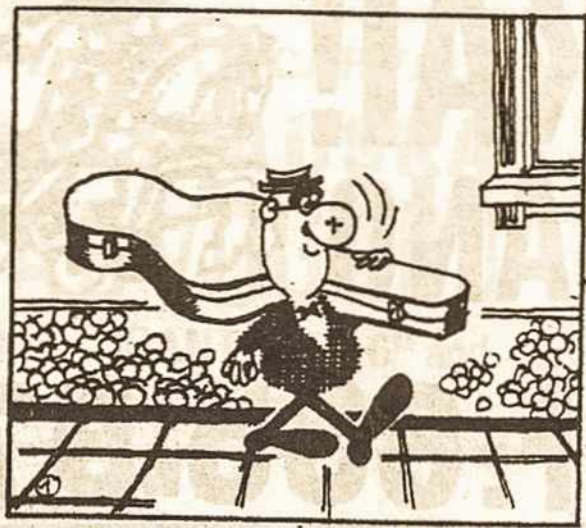
ANTRASIS PABĖGIMAS

Kad galėčiau perplaukti į kitą kran-
tą, aš pasivogiau valtį, kurią atsiradęs ki-
toje pusėje upės, nuskandinau. O pats
išėjau pėsčias paupiu link Syktyvkaro
miesto. Pakeliui aš priėjau prie man
nepažįstamo kanalo ar upės apie pusės
kilometro pločio, kuris kirto mano ke-
lią. Aš susirišau su sena viela tris rąstus
ir irdamasis su pagaliu, perplaukiau į
kitą krantą. Buvo dar tamsu, o jau
saulei tekant priėjau iki Syktyvkaro
miesto, kuris yra Kuomijos Aunomi-
nės S. S. Respublikos sostinės. Jau
buvo prasidėjęs ruduo, ir tarpais ėmė
snigti šlapdraba. Miestas nekoks. Na-
mai mediniai, tik keli mūriniai. Gat-
vės neturi grindinio, į jo vietą randa-
si sukalti į žemę stori medžio rąstai.
Kuomijoje nėra akmenų. Šaligatviai
taip pat ištiesti iš medinių lentų. Užė-
jau į turgų. Ten bobutės pardavinėjo
kedro riešutus, žuvis, lapių ir voverių
kailius ir pirmą kartą per šešius me-
tus pamačiau obuolių, parduodamų
po vieną obuolį už 10 rublių. Nusi-
pirkau vieną ir suvalgiau, toks skanus,
net širdis atsigavo. Krautuvėse nieko
gero nėra. Yra prikabinta vatinkų,
vailokų, batų ir viskas parduodama
tik pagal korteles. O maisto pardu-
tuvėse matosi prikabinta medinių,
kumpių ir dešrų, o viduj tuščia. Duo-
na ir margarinas yra parduodami pa-
gal korteles. Pagal turimą adresą nuė-
jau į pažįstamo žydo Markus būtą,
kuris buvo kilęs iš Lietuvos Plungės
miesto. Ten pabuvau vieną parą. Pas-
kui susiradau Bronės Houvaltienės
adresą, kuri yra mano teta ir buvo iš
Lietuvos deportuota kartu su tuo pa-
čiu transportu, ir iš pradžios gyveno
toje pačioje stovykloje kartu su ma-

nimi, tuo laiku dar su savo senute
motina. Koks likimas, čia ji gerai
begyvenanti, apsistojusi pas kokį geo-
logijos profesorį, kur tarnaujanti
tuo pačiu metu kaip valytoja, kamba-
rinė ir žmona. Butas iš trijų kamba-
rių, lentynos užkrautos akmenimis.
Ten pabuvau savaitę laiko. Teta Bro-
nė sužinojo, jog iš Lietuvos yra atva-
žiavęs į Syktyvkara valdininkas, ku-
ris rankioja iš prieglaudų be tėvų ap-
leistas vaikas ir registruoja vežti į Lie-
tuvą. Nuėjau pas tą valdininką ir pri-
sistačiau, jog neturiu tėvų, esu gimęs
1932 metais, pasijaunindamas ketu-
riais metais. Valdininkas užsirašė ma-
no pavardę ir liepė ateiti už trijų die-
nių. Kai aš pasirodžiau po trijų dienų,
jis jau buvo susirinkęs apie 20 lietuviu-
kų įvairaus amžiaus nuo 2-jų iki 14
metų. Aš užsirašiau, kaipo turėdamas
15 metų amžiaus. Toks jau buvau su-
menkęs, jog mane visai laisvai priėmė
į savo būrį. Susodino mus į mažą auto-
busą ir nuvežė į geležinkelio stotį už
100 kilometrų nuo Syktyvkaro miesto.
Tuo metu buvo ištiesta tik viena gele-
žinkelio linija per visą Kuomiją, bū-
tent, iš Vorkutos į miestą Kotlas. Įsė-
dom į keleivinį vagoną ir važiavome
iki Maskvos. Su valgiu mus aprūpino
tas valdininkas su valdžios pinigais.
Parvažiavome į Vilnių vieną šiltą ru-
dens dieną. Mūsų 21 vaikų grupę patal-
pino vaikų namuose. Čia mūsų sveika-
tą tikrino keletas daktarų. Man pripa-
žino dvi ligas. Viena dantų ligą, kurios
pasekmėje dantys netenka pastovumo
savo šaknyse, o kita liga man buvo nu-
statyta mažakraujystė, kuri išsivystė
trūkstant maiste vitaminų. Mes dieno-
mis vaikščiojome po Vilnių, po prie-
miesčius, po daržus. Parsinešdavome
visokių vitaminų ir visų rūšių daržovių,
kurias graužėme visas iš eilės. Paskui
mus užrašė, kur kas iš kur buvome iš-
tremti. Po kokių trijų savaitių man
davė geležinkelio bilietą į Plungę ir
pranešė, jog važiuočiau namo. Taip aš
įsėdau į traukinį ir parvažiavau į Plun-
gę iš Plungės parėjau pėsčias į Žlibinus,
kur atsiradau 1947 metų spalio mėne-
sio kurią dieną. Čia Žlibinuose pir-
miausia prisiglaudžiau pas Aleksą Ku-
beckį. Ten pabuvau nekurį laiką, ir
jis mane įtaisė į Suaugusių mokyklos
penktąją klasę Plungėje.

(bus daugiau)

J
U
O
K
A
I

Dabar jau mūsų rankose

Danutė Bindokienė

Jeigu kas abejoja, kad užsienio lietuviai tarp savęs palaiko glaudų ryši, turėtų paleisti koki „sultingą“ gandą ir stebėti jo nepaprastai greitą plitimą. Per labai trumpą laiką „žinia“ jau bus girdėję ne tik to miesto ar apylinkės lietuviai, bet ir gero-kai tolimesnės vietovės. Visi ke- liautojai žino, kad kelionėje kažkaip nejučiomis „pasidau- gina“ bagažas ir namo grįžtama su daug sunkesniu krūviu, negu iš namų išvažiuojant. Panašiai ir su gandais: juo plačiau sklin- da, tuo istorija darosi „riebes- nė“, nes žmonių vaizduotė pri- deda savas puošmenas.

Neseniai per Čikagą ir apy- linkes nubangavo naujų gandų ratilai: Jaunimo centras (JC) mirtiname pavojuje! Iš Lietuvos atvyksta jėzuitų provinciolas su ekonomu, JC parduos už 10 mil. dolerių, vietinius jėzuitus išsiųs į tėvynę ir, susižėrę visus tuos milijonus į krepšį, patenkinti iškeliaus už jūrių marių. Tai viena versija. Kitos dar įdo- mesnės, įskaitant, kad JC pa- status perka prez. Brazauskas ir čia įsteigs kažkokią „kultūrinę“ įstaigą užsienio lietuviams kontroliuoti...

Kadangi JC žinomas visoje Amerikoje, galbūt visame už- sienio lietuvių pasaulyje, galime

įsivaizduoti šurmuli, o su juo ir pasipiktinimą, gandų sukeltą. Mūsų tautiečiai, kaip toje Maironio dainoj, „galando kir- vius, kalavijus aštrius“ ir ruo- šėsi bet kokia kaina pavojų at- remti. Nors pastaraisiais metais JC siek tiek „išcentrėjo“, bet jis tebėra labai svarbus. Pirmiau- sia — tai vienintelė, visiems pri- einama ir priimtina salė, ku- rioje kas savaitgalį kas nors vyksta. O ką bekalbėti apie šeš- tadieninę mokyklą, Pedagoginį institutą, patalpas repeticijoms, sueigoms, kavinę vakaronėms, jėzuitų koplyčią, Tyrimų ir studijų centrą, lietuviybės lobių sandėlius — archyvus? Tiesa, nors mums JC yra labai bran- gus, bet 10 milijonų vargiai kas už jį mokėtų...

Pagaliau atvyko ir svečiai iš Lietuvos: jėzuitų provinciolas kun. Jonas Boruta ir provincijos ekonomas kun. Antanas Gra- žulis. Kun. Borutą daugelis pažįsta iš anksčiau. Jis 50 metų amžiaus (pagal mūsų stan- dartus — dar visai jaunas kūni- gas), bet jau daug sunkios gyve- nimo patirties ragavęs. Baigęs slaptąją kunigų seminariją bol- ševikmečiu, slaptai ir kunigų išventintas, apie 10 m. darba- vosi pogrindyje. Kai kun. (dabar vyskupas) Sigitas Tamkevičius

buvo suimtas ir ištremtas, kun. Boruta perėmė „Lietuvos Ka- talikų Bažnyčios Kronikos“ re- dagavimą ir tą darbą dirbo 6 metus. Provinciolu išrinktas 1989 m., yra Vilniaus arkivys- kupijos tarybos narys, Vilniaus un- te dėsto katechetikos kursą. Tai ramaus būdo, tolerantiškas asmuo, gerokai nustebintas jį atlydėjusio „garso“, todėl sten- gėsi padėties ūkanas išsklaidyti.

JC problema yra dvilypė, sumažėjęs būrelis jėzuitų, kurių dauguma — ir seni, ir ligoniai. Jiems išlaikyti vietinių lėšų ne- beužtenka, todėl turi pridurti provincija, kuri pati galo su galu nesuveda. Iš sekmadie- ninių rinkliavų koplyčioje nepa- kanka nei už elektrą atsilyginti. Jeigu ši problemos dalis iš viso išsprendžiama, tai vis tiek labai paini. Antroji pusė — pats JC. Pasak kun. Borutos, kol centras bus reikalingas lietuviams, jis nebus uždarytas, parduotas, iš- keistas ar atiduotas. Jis lieka jė- zuitų įsavybė (tai susieta su federaliniais mokesčiais), bet jame vietą — kaip ir anksčiau — ras įvairi veikla, archyvai ir kt. Tačiau centras jaučia savo „am- žių“, reikia naujos šildymo sis- temos, reikia kitų remontų. Kur gauti pinigų?

Atrodo, kad lėšų klausimas neturėtų būti neišsprend- žiamas. Kai pajutome JC tikrą ar tik tariamą pavojų, visi šoko protestuoti, dūsauti, kad dabar

Jaunimo Centro ir Tėvų Jėzuitų koplyčios bei namų panorama. Nuotr. Z. Degučio

PRISIMENAMĖ

METEORU SUŠVITĖS...

Šviesus ir šiltas, kaip gaivinantis saulės spindulys, kaip Šviesa iš Šviesos — toks buvo a.a. prelato Zenono Ignatavičiaus asmuo Brazilijos lietuvių bendruomenėje.

Kunigas, kanauninkas, prelatas, visuomenininkas ir visų draugas, velionis buvo mums, lietuviams, visai mūsų tautai, šviesiausias krikščioniško pasaulio apaštalas. Kuklus kasdieniniame gyvenime, vis mėtomas ir mėtomas tarp Brazilijos ir Romos, jis įrėžė gilią kultūrinę vagą ypač Rio de Janeiro lietuvių suskudusioje

visai lietuviškai veiklai — galas. Be abejo, visi buvo žinių sukręsti ir priversti dar kartą atkreipti rimtą dėmesį į nepamainomą JC svarbą. Nors „pavojus“ tam tikra prasme praėjo, bet jis ir liko: reikia centrą — ir lietuvius jėzuitus — išlaikyti. Reikia aktyviai, konkrečiai, kiekvienam lietuviui — ir Čikagoje, ir apylinkėse, ir visur kitur — prisidėti prie JC išlaikymo. Iš jėzuitų provincijos turime užtikrinimą, kad JC ir toliau tarnaus lietuviams, nebent mes patys per savo neapdairumą ar apatiją jį paleisime iš rankų. Jeigu tai atsitiks, negalėsime nieko kaltinti, tik save.

kolonijoje. — Neužmirštamai ir nepamainomai mielas kiekvienam, kas jį pažinojo, kas girdėjo jo pamokslus, lietuvių tautos lobių iškélime, jis buvo visų laukiamas ir savas.

Mielas ir mylimas, kaip brolis, tėvas, sielos vadovas, gerasis patarėjas, aristokratiškos laikysenos ir kartu nepalaužiamai tvirtas katalikas — Šventojo Kazimiero pats iškiliausias 500 metų sukakties garbintojas. Šiluvos Marijos apsišaukimų puoselėtojas — šventasis mūsų tarpe gyvenęs.

Kaip tylus apaštalas tarp kalinių, karo belaisvių, svetimose žemėse — nevilties apimtiems, jis nešė Kristų savo gležnose rankose, savo degančioje širdyje — vienintelę Viltį skausmų mariose.

Brazilijos lietuvių tarpe velionis Zenonas Ignatavičius stengėsi kelti apsnūdusį lietuvių tolyn nuo „čerkos“, artyn — prie gyvos lietuvių tautos žaizdos, kad tą pulsuojančią kančios ritmą atlieptume visi drauge, savo širdyse prikeldami šauksmą: „Lietuva, tėvynemūsų...“

Ir jis sugebėjo, 1958 metais Rio de Janeiro lietuviams iškilmingai atšymėjo Šventojo Kazimiero 500 metų jubiliejų. Ne tik scenoje, viešame susirinkime, bet ir per Vera Cruz radiją portugaliskai buvo suvaidinta šv. Kazimiero gyvenimo inscenizacija.

Ir rodos, tik neseniai mielas kun, Zenonas ateina pas mane ir kalbina, ragina — „panaudokite savo plunksną...“ — įsijautus į jo pasiūlymą, parašiau tą kuklią inscenizaciją, bet ją rašant, lyg girdėjau šauksmą iš tos Šv. Kazimiero koplyčios Vilniuje, kurioje ir šiandieną kaip gyvą matau visą sidabru nulieta Lietuvos Šventojo relikviją.

Deja, viskas dabar jau liko praeity. Per greit nuskuba pas Praamžių visi mieli, savi, geri žmonės — tie nuostabūs žmonės, kurie ėjo gyvenimo grumstais tokį sunkų ir nedėkingą kelią — savo paskirtyje tylūs ir ramūs, bet nesuklupe savo idealuose.

Prelato Zenono Ignatavičiaus kelias Brazilijoje nebuvo „šilkais klotas“ bet savo kantrumu, saulėta nuotaika, jauatvišku entuziazmu ir žmogaus pažinimu jis sugebėjo prikelti lietuvių, užsnūdusį tropikų palaimintoje šilumėlėje. Pasišaukė pagalbos ir iš São Paulo — tai visi talkinome.

Ir rodos, tai buvo taip neseniai...

Mes visi tada buvome pilni entuziazmo ir visokių išmonių pilni. Rio de Janeiro dar yra likę velionio bendradarbiai, kurie atsimena prelato veiklą jų tarpe. Asmeniškai, o gal ir daugelio S. Paulo lietuvių vardu pasakysiu, kad prel. Zenono laukdavome, kaip šviesos, taikos ir ramybės šauklio.

Jis nebeateis.

Jo gerosios rankos nebelaimins mūsų. Jis švystelėjo Brazilijos lietuvių gyvenime, kaip švytintis meteoras... Bet jo taurios sielos spinduliai ilgai šildys ir žėrės mummyse, jo pavyzdžiu mes starysime toliau tautos paminklą — laisvą lietuvių — Laisvajai Lietuvai.

Ilsėkis ramybėje, arti krikščionybės lopšio palaidotas, toli nuo tėvų kapų, bet Amžinybėje su jais, Šventojo Kazimiero artume...

Halina Mošinskienė

P. S. Taip palydėjau į dausas prelata Zenoną Ignatavičių - Ignonį prieš 20 metų. Vis tikėjomės kad sulauksime kas tęstų jo pramintą taką į šviesą ir taiką, deja, kasmet mūsų kultūrinių darbuotojų gretos smarkiai retėja. Lietuvai atgavus laisvę tikėjomės, kad ir čia sulauksime naujų pajėgų, talentų, kurie neštų gaivą ir entuziazmą mums savo krašto šviesią ateitį atkūriant. Gal būt kada nors pasirodys nauji meteorai, o gal, net saulė Lietuvos atgaivins jaunuose daiguose naują ir gajų derlių. O senoji karta, tepasisemia pavyzdžių iš mus palikusiu (per anksti) kad prisidėtų prie pastangų išlaikyti savos tautinės kultūros likučius ir krikščionišką sugyvenimą pasaulio lietuvių bendruomenėje. H. M.

AR JAU TURITE ĮSIGIJĘ ŠIAS JUOSTELES?

DAUG DAUG DAINELIŲ

Gražiausios ir populiariausios lietuviškos dainos

RAUDONA ROŽĖ — *Graži V. Verikaičio ir "AIDO" interpretacija*

GEGUŽINĖ — *Tradicinės subatvakario dainos ir šokiai*

DU GAIDELIAI — *Dainelės vaikams su iliustruota knyguote*

KIŠKI PIŠKI — *Vaikų dainelės - sutartinė*

A. ŠABANIAUSKAS — *dainuoja pramoginę šokių muziką*

GERIAUSIA DOVANA KIEKVIENA PROGA

Šv. Juozapo lietuvių parapija — Rua Inácio 671 — V. Zelina — F.63.59.75

RAŠO IŠ LIETUVOS

Kazlų Rūda

1995-ųjų Velykos

Didž. Gerb. Kunige Petras Rukšys,

Į Jus nuolankiai kreipiasi Kazlų Rūdos parapijos klebonas iš Vilkaviškio vyskupijos Lietuvoje.

Jūsų adresą radau šiais metais išleistame katalikų kalendoriuje – žinyne.

Jeigu aš Jūsų neapsunkinsiu tai nuoširdžiai kreipiuosi į Jus su sekančiais prašymais: pirmiausia maloniai prašau atsiųskite man didžiausio ir populiariausio katalikiškojo Brazilijos dienraščio arba žurnalo adresą.

Taip pat į šį laišką įdėjau "kreipimąsi į tautiečius". Gal būt Jūs asmeniškai rasite kokią nors galimybę mums padėti. O gal surasite žmonių, kurie Jums tarpininkaujant norėtų ir galėtų mus pagalbėti.

Būčiau nuoširdžiai dėkingas, jei Jūs atkreiptumėte dėmesį į mano prašymus ir kuo galėdamas padėtumėte.

Bet už kokią Jūsų pagalbą iš anksto nuoširdžiausiai dėkoju.

Tuo pačiu leiskite Jums palinkėti: Velykinė taikos, ramybės ir meilės dvasia tesuvienija mus visus ir tesuteikia sėkmės bei gaivinančios jėgos ir vilties ateities darbams siekiant didesnės meilės Atpirkėjui ir savo artimui.

Su pagarba ir išankstiniu dėkingumu
Kazlų Rūdos parapijos klebonas
kun. T. Valianas

Mieli tautiečiai

Visais laikais bažnyčios buvo statomos ir remontuojamos tikinčiųjų aukomis – ir smulkiomis, ir stambesniais atskirų rėmėjų (fundatorių) įnašais. Sovietmečiu, netekusi valstybės paramos, o ir dabar, Lietuvos valstybei esant dar neturtingai, bažnyčia laikosi tik parapijiečių lėšomis.

Tokios paramos šiuo metu labai reikalinga ir Vilkaviškio vyskupijos Kazlų Rūdos bažnyčia. Po sovietmečio, parapijiečiams ir atskiroms imo-

nėms padedant, buvo atnaujintas bažnyčios vidus ir išorė. Tačiau labai reikia užbaigti vargonus, kurių įpusėta statyba buvo nutraukta, mirus tuometiniam klebonui. Be to, reikėtų atlikti kapitalinį remontą senelių prieglaudos ir klebonijos, kuri daug metų buvo nacionalizuota. Kadangi Kazlų Rūdos bažnyčia nėra kultūros paminklas, valstybė šių darbų neremia. Padėti ekonominės krizės sąlygomis negali ir įmonės bei įstaigos. Daugiau nei šimteriopai pabrangus statybinėms medžiagoms ir darbų vertei, kyla pavojus, kad šie darbai, o ypač vargonų statyba, gali likti neįvykdyti.

Užsienyje gyvenančių iš Kazlų Rūdos kilusių tautiečių pasiūlymu, nuo 1993 m. sausio 1 d. atnaujinamas aukų priėmimas vargonams mūsų bažnyčioje užbaigti. Tuo tikslu mes kreipiamės į Jus, mieli žemiečiai, prašydami paremti savo buvusią bažnyčią ne vien maldomis, bet ir materialine auka – pinigais. Ir maža Jūsų auka nepaprastai brangi. Padėdami bažnyčiai, Jūs nupelnote Dievo malonių gyviems ir mirusiems savo giminės nariams, o drauge ir sau, nes Šventajame rašte pasakyta: "Kraukite nenykstantį lobį danguje, kur joks vagis neprieis ir kandys nesuės". (Lk.12,33). Aukojusių už bažnyčios vargonus vardai bus įtraukti į aukotojų sąrašą, o skyrusių didesnes sumas – įrašyti atminimo lentoje prie vargonų (joje, rėmėjui pageidaujant, bus įrašomi ir vardai tų mirusiųjų, už kuriuos aukojama). Įsiamžinti save arba mirusius bažnyčioje gali ir nebūtinai Kazlų Rūdos žemiečiai. Kiekvieną sekmadienį ir šventadienį už parapiją aukojamos šv. Mišios, kuriose meldžiamasi ir už jos bažnyčios rėmėjus.

MIŠIOS

UŽ
ATA

PREL. KAZIMIERA MILIAUSKA

mirusį 1968 metų liepos 24 dieną, mirties metinių proga, bus atlaikytos mišios liepos 24 dieną, 11 val. šv. Juozapo parapijos bažnyčioje, V.Zelinoj.

Aukos gali būti asmeniškai įteikiamos Kazlų Rūdos klebonui arba perduodamos į Lietuvos banko valiutinę sąskaitą. Tai daroma tokiu būdu: pinigai įnešami į sąskaitą viename iš bankų, Jūsų pasirinktų pagal pridėdamą Lietuvos banko korespondentų sąrašą, drauge nurodant tokį Lietuvos banko sąskaitos numerį ir priedašą: 6400032/071070517 in the name of THE Commercial Bank of Lithuania. Atskirame laiškelyje taip pat nurodote savo vardą ir pavardę, aukos sumą ir, jei norite įamžinti mirusiuosius, taip pat jų vardus ir pavardes (ar tik vardus) tokia tvarka: a.a. N. atminti aukoja sūnus N. (arba duktė N., šeima N. ir pan.)

Laiškelį siųsti adresu:

Kun. kleb. Tadeusui Vallianui
Sporto 7
4500 Kazlų Rūda
Marijampolės raj.
Lithuania

Iš anksto dėkojame ir prašome Jums Dievo palaimos.

Kun. T. Vallianas
Kazlų Rūdos parapijos
klebonas

UŽSIMOKĖJO UŽ ML-VA

Anna ŠLEPETYS	R\$.40,00
Pedro BARANAUSKAS	R\$.30,00
Anilin POPIC	R\$.50,00
Jonas JAKATANVISKY	R\$.15,00
Justinas ŽVINGILA	R\$.20,00
Francisca GARSKO	R\$.20,00

GERIAUSIAS BŪDAS UŽSIMOKĖTI MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA: išrašyti čekį PETRAS RUKŠYS vardu ir pasiųsti laiške paprastu paštu.

SERVIÇOS DE ARQUITETURA
Solange Alionis
ARQUITETA
PÇA. STA. HELENA, 81
V. PRUDENTE – SÃO PAULO
FONE: 914-49.50

NOVOTETO IMÓVEIS
VENDA E ADMINISTRAÇÃO DE BENS S/C LTDA.
LOCAÇÃO DE IMOVEIS E TELEFONES
Rua Dr. Roberto Feijó, 165
(esquina da:
PRAÇA SANTA HELENA, Nº 81 – Fones: 914-49.50 e 914-80.72
VILA PRUDENTE – CEP. 03138-000 – SÃO PAULO - SP

MŪSŲ ŽINIOS

ŠV. ONOS ŠVENTĖ

bus švenčiama sekmadienį, liepos 30 d.
11 val. su lietuviškom mišiom.

4 val. po pietų bus arbatėlė su Onų
pagerbimu jaunimo namuose.

RUGPIŪČIO PIRMOJO SEKMA-
DIENIO mišios bus 15 val. ir po pa-
maldų bus Šv. Juozapo Bendruomenės
narių susirinkimas.

ANSAMBLIS "LIETUVA" PAS MUS

Lietuvos tautinių šokių ansamblis
"LIETUVA" atvyksta į Braziliją ir
dalyvaus JOINVULLIO TARPTAUTI-
NIAME FOLKLORINIŲ ŠOKIŲ FES-
TIVALyje, kuris įvyks liepos 19-24
dienomis. Ansamblis atvyks pas mus
liepos 18 d., 14 val. į Cumbicą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS KONSULATAS
SAN PAULYJE

Consulado Geral da República
da Lituânia em São Paulo

JONAS VALAVIČIUS
Cônsul Honorário

Rua Cap. Otavio Machado, 207
04718-000 SÃO PAULO - SP
Fone: 522-42.24 e 247-08.71

APRENDA A CANTAR EM LITUANO

COM A NOVA FITA CASSETTE DE
CANTOS POPULARES LITUANOS

Dicção clara. Acompanha a letra.

**LINKSMAI
DAINUOKIME**

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJA

MARIJA JAKIŪNIENĖ

STASIO VANCEVIČIAUS ir LIDIJOS VANCEVIČIENĖS
mirties metinių proga

Kartu su mūsų miela Marijona prisimename brangiuosius
mirusius ir širdingai dėkojame už paramą mūsų spaudai.

Redakcija ir administracija

30-TOS DIENOS MIŠIOS

UŽ

AŲA

VYTAUTA TUMA

bus atlaikytos penktadienį, liepos 21 dieną
19:30 val. šv. Juozapo parapijos bažnyčioje.
Mailoniai kviečiame visus dalyvauti,

JONAS BRATKAUSKAS sukaktuvinininkas
prie 90-to gimtadienio šventės torto

ATITAIŠYMAS

A. a. VYTAUTO TUMO nekrologe
praeitame ML-vos numeryje buvo para-
šyta, kad jis mirė birželio 14 dieną.
V. Tumas mirė birželio 21 dieną.
Atsiprašome už klaidą.

ARBATĖLĖ SU BINGU

SAJUNGOS RŪMUOSE

RUGPIŪČIO 10 AGOSTO

14 - 17 VAL.

BUS TAIP PAT

MADŲ PARODA

Rua Lituania, 67 - Mooca

Rengia Brazilijos Lietuvių Bendruomenė

ŽODYNAS

DICIONÁRIO
PORTUGUÊS LITUANO
LITUANO PORTUGUÊS

SEGUNDA EDIÇÃO

MŪSŲ LIETUVA